

ตะไคร้หอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cymbopogon nardus* (Linn.) Rendle.

Cymbopogon winterianus Jowitt.

ชื่อภาษาอังกฤษ : Citronella grass

ชื่ออื่นๆ : จะโคมะบุต ตะไคร้มะบุต ตะไคร้แดง

วงศ์ : GRAMINEAE

ลักษณะพืช

เป็นพืชล้มลุกแตกหน่อเป็นกอเหมือนตะไคร้แกง ที่โคนต้นมีกาบเป็นชั้นๆ หุ้มลำต้นซึ่งเป็นปล้องๆ ลำต้นเป็นสีเขียว ใบกว้างและยาวกว่าตะไคร้แกง ยาวประมาณ 1.0 ม. กว้าง 5-20 มม. มีสีเขียว กลิ่นหอม ใบคม ออกดอกฤดูหนาวเป็นช่อฝอย ช่อดอกขนาดใหญ่ยาวประมาณ 2 ฟุต โน้มอ่อนลงคล้ายดอกอ้อ แต่แยกเป็นแขนงแต่ละแขนงมีช่อย่อย 4-5 ช่อ ช่อดอกสีน้ำตาลแดงคล้าย

การปลูกและขยายพันธุ์

พันธุ์ที่ใช้ปลูกคือพันธุ์ลังกาและพันธุ์ชวา ขยายพันธุ์โดยการแบ่งกอ นำต้นพันธุ์ที่แบ่งออกมาตัดแต่งให้มีข้อ 2-3 ข้อ มีกาบใบหุ้มข้ออยู่ 4-5 ใบ และตัดปลายใบออกให้เหลือต้นยาวประมาณ 30-40 ซม. นำไปแช่น้ำประมาณ 5-7 วัน เพื่อให้รากงอก ตันพันธุ์ที่ใช้ปลูกต่อพื้นที่ 1 ไร่ เท่ากับ 4,800 ต้น (ตะไคร้ 3 ต้นต่อหลุม) เตรียมดินและกำจัดเศษวัสดุ วัชพืชออกจากแปลงตากดินไว้ประมาณ 7-10 วัน เพื่อฆ่าเชื้อโรคและแมลงในดิน ข่อยให้ละเอียดใส่ปุ๋ยหมักคลุกเคล้าให้ทั่ว

ปลูกต้นฤดูฝน ใช้ระยะปลูก 1 x 1 เมตร และจุดหลุมปลูกขนาด 15x15x15 ซม. นำต้นพันธุ์ตะไคร้ลงปลูกในลักษณะเอียง 45 องศา ไปด้านใดด้านหนึ่ง หลุมละ 3 ต้น กลบดิน รดน้ำให้ชุ่ม ควรจะทำการกำจัดวัชพืชหลังจากที่ปลูกตะไคร้หอมแล้วทุก 2-3 เดือน หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต ควรมีการให้ปุ๋ยเพื่อช่วยบำรุงต้นและใบ โดยให้ปุ๋ยยูเรีย (46-0-0) หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต (21-0-0) อัตรา 15-20 กก./ไร่ การเก็บเกี่ยวตะไคร้หอมครั้งแรกจะเก็บเกี่ยวหลังปลูก 6-8 เดือน และจะเก็บเกี่ยว

ครั้งต่อไปทุกๆ 4 เดือน โดยตัดใบซึ่งอยู่เหนือดิน 25-30 ซม. ทั้งนี้เพื่อให้ต้นที่เหลือสามารถแตกใบใหม่
ได้รวดเร็วขึ้นนำไปตัดได้สิ่งให้แห้ง 1-2 วัน ในพื้นที่ 1 ไร่ จะได้ผลผลิตใบสด 1 ตันต่อไร่

การใช้ประโยชน์

การใช้ประโยชน์ทางยา

ราก : แก่ลมจืดรวาด หัวใจกระวนกระวาย ฟุ้งซ่าน

ต้น : แก่ลมพานไส้ แก่เลือดลมไม่ปกติ ใช้เป็นยาแก้ปากแตกกระแหง แก่ริดสีดวงใน
ปาก แก่ขับลมในลำไส้ แก่แน่น บำรุงไพเราะ ขับโลหิตระดู ดังนั้นหากสตรีมี
ครรภ์ทานเข้าไปจะทำให้แท้งได้

ใบ : ใช้เป็นยาคุมกำเนิด ชำระล้างลำไส้มิให้เกิดซาง

น้ำมัน : ทาป้องกันยุง มีฤทธิ์ไล่แมลง สามารถนำมาใช้รักษาโรคหมัดสุนัขได้

การใช้ประโยชน์ในการกำจัดศัตรูพืช

- นำต้นตะไคร้หอม ใช้ทั้งเหง้าและใบ หั่นเป็นชิ้นเล็กแล้วบดหรือโขลกให้ละเอียด
จำนวน 1 กิโลกรัม ผสมลงในน้ำ 20 ลิตร ทิ้งไว้ 24 ชั่วโมง กรองเอาน้ำด้วยผ้าบางๆ
ก่อนนำไปใช้ให้ผสมสารจับใบ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจานหรือแชมพูลงไปในอัตรา 1 ช้อนโต๊ะ
ต่อน้ำ 20 ลิตร ใช้ฉีดพ่นทุกๆ 7 วัน ใช้กำจัดหนอนกระทู้ และหนอนใยผักได้

การใช้ประโยชน์อื่นๆ

- ละลายน้ำมันตะไคร้หอม 7 ส่วนในแอลกอฮอล์เช็ดแผล (70%) 93 ส่วน ฉีดพ่นกันยุง
- ตำใบสดหมักในแอลกอฮอล์ อัตราส่วน 1:1 ทาตามขอบประตูที่ปิดเปิดเสมอ หรือชุบ
สำลีแขวนเอาไว้หน้าประตูเข้าออก หรือใช้ใบตะไคร้หอมมัดแล้วทาบใช้ชำระล้างตามมุมห้องหรือใต้เตียง

สารสำคัญ

ใบและกาบใบมีน้ำมันหอมระเหยที่มี Geraniol และ Citronellal เป็นส่วนประกอบ มี
ฤทธิ์ในการไล่แมลง วิธีใช้

- ทางคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ใช้ครีมที่มีส่วนผสมน้ำมันหอมระเหย
ตะไคร้หอม 17% พบว่ามีฤทธิ์ไล่ยุงได้ 3 ชั่วโมง

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้ทดลองประสิทธิภาพ
ป้องกันยุงกัดของครีมที่มีส่วนผสมของน้ำมันตะไคร้หอม 20% พบว่าที่ฤทธิ์ไล่ยุงได้นานประมาณ
2 ชั่วโมงขึ้นไป

การตลาด

ตะไคร้หอมสามารถนำสารสกัดมาเป็นสารให้กลิ่นหอม แล้วนำไปเป็นส่วนผสมใน
ผลิตภัณฑ์ต่างๆที่วางจำหน่าย เช่นยาหม่องกันยุง เทียนหอม แชมพู ฐูปกันยุง น้ำยาล้างห้องน้ำ โลชั่น
กันยุง กำไลกันยุงตะไคร้หอม ฯลฯ